Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Агротехнически дейности в трайните насаждения през април

ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата 03.04.2026 | **Брой** 4/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Език** BG
www.plant-protection.com/article/2395?lang=bg

Времето през април ще е типично за месеца - променливо и нестабилно време, с редуване на топли и студени периоди, както и чести валежи. Очаква се месецът да предложи богата палитра от пролетни явления – от хладни утрини и дъждове до топли следобеди и първи по-сериозни гръмотевични бури.

Началото ще бъде по-хладно и нестабилно, средата – типично пролетна с чести валежи, а краят на месеца ще донесе повече слънце и по-високи температури. През първото десетдневие времето ще бъде по-хладно от обичайното за периода, с чести увеличения на облачността и валежи. Очакват се дъждове, а в планините - и сняг, особено при преминаване на по-студени фронтове. Съществува висок риск и от слани. Температурите ще се движат около и малко под климатичната норма. През деня температурите ще са между 10°C и 15°C. Минималните температури ще варират между 2°C и 7°C, като в котловините и високите полета ще са и под нулата.

През второто десетдневие ще се наблюдават по-чести слънчеви дни и постепенно повишение на температурите. Въпреки това атмосферата ще остане нестабилна. Ще се наблюдават слънце сутрин, валежи следобед и бързи промени. Рискът от слани - намалява и ще е

предимно по високите полета от Западна България. Дневните температури ще варират между 15°C и 20°C, а нощните - между 5°C и 10°C.

През третото десетдневие ще се наблюдава по-стабилно и по-топло време, с повече слънчеви дни и засушаване. Все пак локални следобедни бури остават възможни, особено в планинските райони. Също така се прогнозира повишена вероятност за градушки в средата и в края на третото десетдневие. Засегнатите от градушка овощни култури при първа възможност трябва да се третират с медсъдържащи фунгициди за ограничаване на риска от вторични зарази с патогени.Температурите ще бъдат типично пролетни, като дневните ще варират между 20°C и 25°C, а нощните - между 8°C и 13°C. В отделни дни е възможно температурите да достигнат и над 25°C, особено в Южна България.

В овощните разсадници

Извършват се почвообработки в семенилищата, маточните насаждения и питомниците. Когато младите издънки достигнат 20-25 см се извършва първото загребване на ябълковите маточници.

Отгребване на загребаните през есента присадени подложки на ореха, изрязване на дивата част от около 0,5 см над присадената пъпка.

Внимателно се отстраняват всички филизи, покарали от подложката на засадените в питомниците присадени растения. Закъсняването с тази практика задържа развитието на леторасла от облагородената пъпка. Често конкуренцията на филизите от дивата част е толкова голяма, че пъпката въобще не покарва.

Продължава работата по присаждането на калем на подложките с пропаднали окуланти.

В овощните насаждения

Завършва работата по засаждането на новите овощни насаждения и по попълването на местата на пропадналите дръвчета в младите овощни насаждения.

При липса на валежи всички новозасадени дръвчета задължително се поливат с 20-30 дм^3 вода в околостъблената чашка.

Приключва работата за формиране на короните на дръвчетата в новозасадените и младите овощни насаждения.

Филизи се стъблото на дръвчетата в новозасадените градини.На височина 50-60 см над почвената повърхност всички филизи се отстраняват. Извършва се филизене на част от ненужните леторасли в короните на младите дървета. Пензират се леторaслите в младите овощни градини.

Провежда се резитба за отслабване на растежа на силнорастящите ябълкови и крушови дървета.Препоръчва се за дървета на семенна или силнорастяща вегетативна подложка, формирани като палмета.

Продължава преприсаждането на калем в короните на възрастните дървета.

Извършва се прореждане на завръзите - при ябълки, някои сортове круши и праскови и се провеждат мероприятия за защита на растенията от повратни мразове. Борбата се изразява в затопляне, задимяване и раздвижване на въздуха, дъждуване или напояване, химични препарати.

Затоплянето на въздуха се постига чрез изгаряне на високоенергийни горими материали – мазут, нафта, природен газ, стари автомобилни гуми. Те се запалват един час преди спадане на температурата до критичната за растенията точка и огънят се поддържа един час след изгряване на слънцето.

За задимяване се използват специални димки или инертни материали като слама, дървесни стърготини, клони, торф. Нареждат се на купчинки в редовете на 30-60 м един от друг и на 5-6 м в реда. За 1 дка са необходими около 100 кг горими материали, разпределени в 10 купчини.

При надкоренното дъждуване се използва свойството на водата при замръзване да освобождава топлина, а чрез поливане на насажденията се увеличава топлопроводимостта и радиацията на почвата, в резултат на което температурата на въздуха се повишава с 2-3 ^{o}C.

За предотвратяване кристализирането на клетъчната вода в пъпките и защита от минусовите температури може да използвате препарати на база полимери и съполимери, като Скудо Терм (1-2 л/100 л вода) или биостимулатори като Grow Plant Stop Freeze, Стоп Фрийз.

ARCHER® OsmoCare – увеличава продуктивността и намалява стреса

Превантивно или при измръзване на плодни пъпки и цветове, за стимулиране на цъфтежа, ако все още овощните видове са в тази фаза на развитие, може да ги подхраните листно с течен тор, специализиран за прилагане по време на цъфтеж - Cynoyl Z Special, ERT 23 plus, Archer OsmoCare или гиберелинова киселина.

В равнинните и по-топлите райони, ако не се затревяват междуредията, се извършва втора, по-плитка, почвообработка и ако това не е извършено през март, се наторява с азотен тор.

Почвената влага в насажденията през периода на цъфтеж и формиране на завръзите не трябва да спада под 70 % от ППВ.

Пчелните семейства се транспортират от прецъфтелите към насажденията с интензивен цъфтеж.

В ягодовите насаждения

Завършва попълването на празните места в засадените през есента площи (предимно в по-високите райони).

Започва засаждането на съхранения в хладилниците обезвирусен ягодов посадъчен материал върху лехи, застлани с перфориран черен полиетилен. Растенията се засаждат така, че пъпките да се подават леко над повърхността, без да съществува опасност при започване на вегетацията да попаднат под полиетилена. Преди засаждане корените на разсада се потапят в каша от оборски тор, почва и вода. Ако корените са засъхнали се режат краищата.

Засадените върху черен полиетилен нови площи с ягоди обезателно се поливат чрез дъждуване, за да се осигури прихващане.

Старите насаждения се обработват и ако през март не са били наторени, предварително се извършва наторяване. При необходимост насажденията се напояват.

Извозва се 400-500 кг слама на декар за постилане на почвата под цветоносите и за предпазване на плодовете от замърсяване в насажденията, създадени без черен полиетилен. Преди това насажденията се напояват. Почвата около растенията се покрива с около 10 см слама. Застилането се извършва към края на масов цъфтеж.

Почвата в културационните съоръжения се обработва и при необходимост се напоява. До средата на април от отопляемите оранжерии се прибират последните ягодови плодове.

Започва беритбата на ягодови плодове от слънчевите оранжерии и тунели. По-късно започва и тази на полето. Оранжериите и тунелите се проветряват редовно. В тях се поддържа необходимата температура за своевременно узряване на плодовете.

В по-топлите месторастения и в насажденията, засадени по-рано се плевят поникналите в отворите плевели. Плеви се много внимателно, за да не се откъснат не добре вкоренените растения.

В малиновите насаждения

Приключва попълването на празните места и засаждането на нови площи. Извършват се почвообработки за поддържане на почвата рохкава и чиста от плевели и за заравяне на торовете.

Към края на месеца се подхранва с 10-12 кг амониева селитра или със същото количество от друг азотен тор. При засушаване се полива.

В касисовите насаждения

Полагат се грижи за вкоренилищата – обработка, торене и напояване. Новите и старите насаждения се обработват и при засушаване се поливат.

В насаждения с други култури

Засаждане на нестандартните дафинови растения в питомника за доразвиване.

ISSN 2815-522X

Извършва се пролетно окулиране на Кавказката хурма с райска ябълка след започване на сокодвижението.

В края на месеца се извършва пикиране на лимоновия разсад на открито на 15-20 см в реда и 1 м между редовете.

Съобразно с необходимостта се провеждат окопаване и поливане на вкоренените резници от смокиня, нар и облепиха. В зависимост от нуждите на участъка на открито, в който е извършено вкореняване на резници от смокиня, нар и облепиха, се прави окопаване и поливане. Продължава засаждането на райска ябълка, облепиха, нар и смокиня на постоянно място.

Дафиновите дръвчета се освобождават от зимните обвивки и зимната защита и на открито се засява новия посев от семена от дафиново дърво.

В края на месеца се изнасят на постоянно място вкоренените от предната година растения от актинидия и дафиновите фиданки. Извършва се поливане на новозасадените растения.

Пикираните семеначета от актинидия се засаждат в питомник на открито. Започва окулирането на фисташковите подложки.

В лозовите насаждения

Продължава провеждането на всички мероприятия, започнати през март:

- Ремонт на подпорната конструкция.

- Привързване на стъблата, кордоните и плодните пръчки.

- Засаждане на нови лозя.

- Торене и обработка на почвата.

- Присаждане на маса и стратификация на присадените резници.

Извършва се присаждане на място на разцеп. Присаждането на разцеп се извършва след напъпване, преди да се развият очите на лозите. За да не се развият пъпките до момента на присаждането, присадниците се съхраняват в хладни помещения при температура не по-висока от 5–6 ^{o}C. При обилно сокотечение присаждането се извършва 5-7 дни след затихване на плача. Прилага се в следните случаи: измръзване на надземните части на лозите, облагородяване на дивите лози в насажденията, преоблагородяване на малоценни форми, превръщане на маточниците в плододаващи лозови насаждения, интродукция на нови сортове и ускорено размножаване на нови сортове лози.

В зависимост от дебелината на подложките се прилага присаждане на пълен или на обикновен разцеп. При присаждането на пълен разцеп подложката и присадниците са еднакво дебели, докато обикновеният разцеп се препоръчва в случай, че подложката е значително по-дебела от присадника.

Подготовката на лозите за присаждане и при двата вида се прави по един и същи начин. Главината се отгребва на дълбочина 10–15 см и с трионче стъблото се прерязва по възможност на нивото на почвената повърхност, но под мястото на спойката. Отрезът трябва

да бъде в гладък сектор на подложката.

В деня на присаждането отрезът се заглажда с остро ножче и с цепач стъблото се разцепва по диаметъра на дълбочина около 4 см. С клин или с върхната част на цепача разцепът се поддържа отворен до наместването на калема в него. Резниците предварително се накисват във вода в продължение на 24 часа.

Използват се присадници с две пъпки, като над горната пъпка се оставя около 2 см от междувъзлието, а под долната — почти цялото междувъзлие. При сортове с дълги междувъзлия, както и в случаите, когато материалът е малко, калемите се нарязват с по една пъпка.

Непосредствено под долната пъпка калемът се изостря от двете страни като клин с дължина 3–4 см. От едната страна отрезът се прави с по-голям наклон, така че на върха да няма сърцевина. От другата страна отрезът е по-плитък и не засяга сърцевината. За да има добро прихващане, отрезите от двете страни трябва да бъдат гладки, за да се осигури по-добър контакт между двата компонента. За по-добро прилягане на присадника към подложката се препоръчва направата на седло – в горната част на клина от двете му страни се правят плитки около 1-1,5 мм перпендикулярни на оста на присадника нарязвания.

Калемите се поставят в цепнатината така, че кората им да съвпадне с кората на подложката, като така камбиалните тъкани съвпадат. След това се привързва здраво с рафия или друг подходящ материал. Мястото на присадената лоза се означава с колче. Накрая се прави купчинка от 3–4 см почва над горната пъпка.

При асмовидно отглеждане трябва да се запази стъблото, затова присаждането се извършва върху кордон, разположен на конструкцията. За да се поддържа около мястото на присаждането влажна, аерирана и топла среда, се използва консервна кутия или пластмасова торбичка, пълна с дървени стърготини.

Вкореняват се облагородените, стратифицирани резници. Вкореняването се извършва, когато температурата на почвата на дълбочина 20 см достигне 10–12 °C, а на въздуха - 10 °C. Класическата технология е предварителното механизирано изграждане на тирове с височина 30–35 см и широчина в основата 60-70 см, още през есента, с оглед на по-доброто им влагозапасяване. Почвата преди това се обработва неколкократно, така че в момента на вкореняването да бъде в градинско състояние. Площта трябва да бъде поливна и добре подравнена. Тировете се оформят на разстояние 120 см. Най-добрата посока на тировете е север-юг с оглед на доброто и равномерно огряване от слънцето.

Непосредствено преди вкореняването, с машина УНЛМ по дължината на тира, с нож за дълбоко разрохкване, се прекарва бразда, на дъното на която се изливат 6-10 л/м вода. Тировете с бразди и вода на дъното не трябва да престояват незасадени повече от 2-3 часа. Над отворената бразда се опъва канап, под който присадените резници се нареждат на еднаква височина, 6–8 см един от друг, след което се зариват ръчно, така че присадниците да бъдат покрити с 3–4 см влажна и рохкава почва.

За да се уплътнят тировете, особено в мястото на основата на резниците, след засаждането при всички начини на вкореняване се извършва поливка. Водата трябва да достигне до 1/2 от височината на тира.

ISSN 2815-522X

Добре вкоренената лоза не трябва да се изважда при силно издърпване. След първата поливка, почвата се обработва, като се разрохква с култиватор.

Използва се и лехово-ленточно засаждане. Лехите за засаждане се подготвят непосредствено преди засаждането на резниците с фреза-лехообразувател. Формата им е трапецовидна с височина 20 см, ширина в горния край 80 см и разстояние между средите на двете лехи 160 см. Разстоянието между двата крайни реда на двете лехи е 110 см, а това между двата реда резници на една леха — 50 см. Дължината на лехите е различна, но те се пресичат през 25 м за прокарване на поливни вади с ширина 50 см.

Резниците се вкореняват на дълбочина 15–20 см, на 5–6 см един от друг, в два успоредни реда, предварително маркирани с плитки бразди и напоени. Вкореняването на резниците в лехите става по схемата (110 + 50) × 5–6 см. На една леха от 25 м се вкореняват 1000 резника – 22 000–24 000/декар.

След засаждането на определени участъци се извършва гравитачно напояване, като водата се пуска между лехите, за да се уплътни допълнително почвата около основата на резниците. Когато се дъждува през първите 45 дни, е необходимо да се провежда дребно капково дъждуване за поддържане на атмосферната влажност на въздуха над 60%. Почвената влажност трябва да бъде около 80% от ППВ, като в зависимост от условията през вегетацията се извършват 5–6 поливки.

Още по темата:

Как да извършим засаждането на лозите